

A „KELET” előfizetési díja:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt.
Félévre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak

Határozott hosszúságú hirdetés sor vagy annak tere 6 kr. Délyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppell Alajos Städt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasensteint és Volger (Wallischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Haasensteint és Volger hirdetés közv. irodája. Weiss Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest Szervitátor 5. sz.

Nyitási cikkek

gármond sora után 25 kr. ártandó.

Szerkesztői szálán:

Főttér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesbb cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadóhivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

1879. évi kilenczedik évfolyamára.

Midőn a „Kelet” kilenczedik évfolyamára lapunk tisztelt olvasóinak eddig tanusított pártfogását kérjük, felmentve érezzük magunkat új program adása alól; úgy véljük, elég e tekintetben nyolczéves mulunkra s naponként hangoztatott elveinkre hivatkozunk.

A lap tartalmasságáról nagy számú bel- és külföldi, most még új kitünő erővel szaporodó munkatársaink kezekednek s hisszük, hogy az új évfolyam alatt a „Kelet”-ben nemcsak külsőjére legnagyob, de egyszersmind a legértelmesebb komoly és nemes irányú vidéki lapot veendik olvasóink.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre 16 frt. Negyedévre 4 frt.
Félévre . . 8 frt. Egy hóra 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Az előfizetési pénzek legelőszőrűben postautalványnyal a kiadóhivatalba Stein J. könyvkereskedésbe küldendők.

Ünnep alatt.

(Sr.) Az országház megdöbben némaságtól, a zajos jelenetek után, a sajtót ünnepi hangulat lengi át, egy kissé csillapultak a pártszenvédek. Elmélkedjünk! — Politikai küzdelmünk csak annyiban hasonlítható Sísiphus munkájához, a mennyiben sok tekintetben eredménytelen. De abban már eltér attól, hogy az akadályok, nehézségek egy nagy részét mi csináljuk magunknak. Gondoljunk csak el mennyi szenvedélyt és türelmet korbácsolunk fel a kiegyezés kérdésében; bukásunk, halálunk apodicties volt hirdete; mindezt a tények czafolják meg, mert a kiegyezést nem bukás, hanem fejlődés követé, úgy az állam-jövedelmek fokozásában, mint gazdasági gyáraink zavartalan működésében; főleg pedig hitelviszonyaink terén; mert, hogy ezek már 1877-ben jobbak voltak, mint 1876-ban, bizonyítja az, hogy sokkal kevesebb volt a bukás Budapestén és a vidéken egyaránt. De azért el kelle siratni a hazát és hirdetni fizetéseképtelenségünket, míg kitűnt, hogy a

A „KELET” TÁRCZÁJA.

A toilette és illatszerek használata a különböző népeknél.

Cs. Rakositsól.

(Folytatás.)

A zsidók az illatszereket azon értelemben, miként ezeket a görögök, rómaiak, vagy újabb népek használták és használják, nem ismerték. Ők csupán vendégeik megtisztelésére, az istenek áldozatánál, vagy végre halottaik eltemetésére fordították azokat.

A toiletteszerek használatával a régi népeknél szoros összefüggésben állanak a fürdők, melyek mértékletesen használva, ép oly hatásosak, mint ellenkező esetben károsak, miként ezt egy régi római író következő szavaiból: „balnea, vina, Venus corruptum corpora nostra at vitam faciunt, balnea, vina Venus, is tudjuk. A régiak tudvalevőleg gyapjából készült ruhát viseltek és sarokban jártak és fejüket, valamint karjaikat fedetlenül hagyták, mi szükségessé tette a gyakori mosást-fürdést. És miként a zsidóknál mindenidegnek legelőbb is lábát mosták meg — szokás, mely az ódvörözt is gyakorolt, s melyet kath. fejedelmek és püspökök nagygyűléstörténeken napjainkban is gyakorolnak — így készíteték a fátadt vendég számára mielőtt asztalhoz ültették volna illatos fűvekkel átitott fürdőt. Az ókorban a fürdésel együtt járt a testnek illatos kenőcsökkel való bekenése, valamint az illatszerek legkülönbözőbb használata is. Homer nyomán tudjuk, hogy Circe, a tenger hullámainál annyira hányt vetett Ulissesnek fürdőt készít, s hogy szép nympháival testét meg-

nagy conversio műve zavartalanul folytatban van, illetőleg nagy részében végrehajtott és az 1877-ik év pénzügyi eredménye kedvezőbb az előirányzatnál is, úgy hogy az ellenzék által 40—50 millióra tett deficitből lett 26½ millió. És ha így lőnek czafolva a tények által az ellenzéki vádak vagy jóslatok, nem merülhet-e fel mindenkiben az a jogos kétség, hogy a külpolitika terén világgá bocsátott hasonló vést jósló, nagyszerű ellenzéki jóslatok hasonló eredményre fognak vezetni? Hisz, ha nem sikerült „eladni” a hazát a németnek; talán csak nincs az még eladva az oroszoknak sem. Mi legalább úgy vesszük észre, hogy az a Panszlavia, mit az ellenzéki kiabálás már létesítve lát, csak nem akar valósulni; hanem mutatkozik oly forma jelenség, hogy annak elemei, a román, görög, szerb, albán, bolgár, montenegrói egymás ellen, egymás területi nagyobbodása ellen küzdenek és kölcsönösen egymástól féltik autonómiájukat, illetőleg egymás rovására vindikálják azt. A mi legalább is alaposnak bizonyítja azt a feltevést, hogy ezeket összeolvasztani, a mi a panrussizmus czélja és Délslavia alapfeltétele; nehezen lesz lehetséges. Hogy pedig Európa, mint egy ember álljon solidaritásban a berlini szerződés végrehajtására; hogy a porta visszaforduljon barátságunkhoz és felajánlja Novibazárt; a román, szerb vasuti csatlakozások biztosítva legyenek, ez államok kereskedelmi forgalma kezünkre jusszon, az is csak tőlünk függ; mert a berlini szerződés erre jogot biztosít nekünk és az illető államok, saját érdekükön fogva kényszeríti erre. Nem tagadjuk, hogy az orosz machinatiók még e téren is működnek, orosz kézre szeretnék keríteni a vasutakat; de épen ez bizonyítja azt, hogy mily érdekek képezik a politika realis alapjait, és hogy mily realis alapokon működött külpolitikánk. De túlzás nélkül nem állíthatjuk, sem azt, hogy most már a berlini szerződés végrehajtása biztosítva van; sem azt, hogy ez elégséges érdekeink biztosítására vagy, hogy minden résztől megóv.

A kis államok azon rendszere, mely a berlini szerződéssel keleten inaugurálva lőn, mint Klaczko Kilian egyik legújabb tanulmányában kifejti, már meg volt kísértve nyugaton és nem biztosítá az európai egyensúlyt a felbomlástól. De a jeles publicista is elfeledi azt, hogy mégis felszázadnál tovább békét és fejlődést biztosított ez Nyugat-Európának és, hogy a felbomlás processusát sietteté, ennek főoka a nemzetiségi eszme elleni küzdelemben; második oka a reactióval való szövetkezésében keresendő. De keleten megfordítva történik a fejlődés, ott a nemzeti önállás

és szabadság érdekében képezetnek az államok, és ha a német, olasz egység a faji, nyelvi és mivélődési elváhatlanságban, nyerte biztosítékát, a román, görög, bolgár, szerb, albán közt csak a szolgaság volt közös, melynek megszüntetével felébred a nemzeti érzet, mely a panrussizmus közös elnyomásának nehezen fogja magát alávetni. De ha megtenné ezt, van módja Európának megakadályozni azt; csak tovább is fenntartása és éberlen, erőlyel gyakorolja azt az ellenőrzést, melyet kelet ügyei felett a berlini szerződés sokkal gyakorlatibb módon biztosít számára, mint a párisi.

Ezért kell azt végrehajtani és ha Oroszország ennek szegülne ellen, azért kell fenntartani Európa solidaritását, hogy nekünk is inkább biztosítva, vagy legalább megkönynyítve legyen a küzdelem ellene.

— Az ország, dűl és mindkét bázis e hó 24-én délben állást tartott, melyben az indemnityról, a horvát pénzügyi egyezmény és a véderő törvény hatályának meghosszabításáról szóló szentesített törvények kikiáltottak.

— A német szövetségtagos és hó 23-án tartott ülésében hozzájárult az Osztrák-Magyarországgal kötött kereskedelmi szerződéshez.

— A serajevói hadparancsnokság az osztrák és a magyar pénzügyminiszterekkel egyetértőleg elrendelte, hogy Boszniába és Hercegovinába osztrák vagy magyarországi sún kívül más sőt bevenni nem szabad.

Külföld.

A török-osztrák-magyar conventióról azt jelentik ujabb, hogy hallgatással fogja melőzni a boszniai occupatiót s csak is kizárólag a novi-bazári területre fog szorítkozni. Erre nézve pedig az hírlik, hogy e kerület occupatiója vegyes lesz. A stratégiai fontos helyeket azonban kizárólag csak osztrák-magyar csapatok fogják megszállani, mint Széniciázt, Novi-Bazárt és Mitroviciázt. A porta Novi-Bazárban, mint a kerület székhelyén, rendőrséget fog tartani, de nem katonaságot.

Ha mi occupáljuk Boszniát és Novi-Bazárt, Oroszország is occupálja Szerbiát, még pedig az iskolákban. Már említők a szerb közoktatási miniszternek javaslatát, mely szerint a szerb középiskolákban a muszka nyelv tanítása fog behozatni. Most meg ezt azzal egészítik ki, hogy Muszkaország kötelezte magát fizetni az alkalmazandó tanárokat. Kezdődik tehát új alakban a muszka világ Szerbiában.

A fürdők ezeken kívül szép virágos kertekkel, sétányokkal, játszó- és vívőhelyekkel is elvalának látva.

A legnevezetesebb és legnagyobb fényűzéssel kiállítottak közé tartozik a Diocletian, Antoninus és Caracalla császárok fürdje; utóbbi 1600 márvány ülőessel bírt és 2300 személyt vala képes egyszerre befogadni. A római gyarmatokban épült fürdők csaknem hasonló fényvel valának kiállítva, mint a Rómában levők.

Hadrián császárról elmaradt egy anecdotá. Az egyébként is vigkedélyű császár fürdés alkalmával a fürdőben egy öreg embert látott, ki hátát jómódjával a falnak dörzsölgeté. A császár megszánta az öreget és azonnal két rabszolgát adott neki. Midőn azonban másnap két más öreget látott, ki valószínűleg az említett manoeuvre akarta ismételni, elnevette magát és következőleg szolt: „Ti dörög, hiszen ti ketten vagytok, miért nem dörzsölitek tehát hátaitokat egymáshoz?”

Az aromaticus fürdők varázslására is szolgált. E tekintetben kitűnő volt — főleg mint méregkeverő — Média, ki fiatalító szereivel nem egy embert csalt hálójába. Így kelle a szegény Peliasnak életét szerető neje bánatára egy ily fiatalító fürdőben hagynia.

— Mahomet, ki kívánságait törvényozikkek alakjába önté, úgy az ima, mint egyéb alkalmakkor szintén előírja a mosakodást, mi Keleten is magánál vonta a fürdők használatát.

Hogy minő módon tisztelték a római császárok vendégeiket, ha az illatok és virágok közötti eltemetést általában megtiszteltetésnek vehetjük, arról megint bennünk Nero, Caracalla és Heligabalus története. Valahányszor Nerohoz egy senator, vagy más nevezetes egyéniség vendégségbe

érdekes tudni való a mit a drinápolyi levelező mond. Az orosz hadsereg létszáma Bulgáriában és Kelet-Ruméliában ez idő szerint 200,000 embert és 990 ágyut tesz. Az orosz tisztek nem tulajdonítanak semmi fontosságot az orosz kormány békés nyilatkozatainak és megváannak győződve, hogy a háború jövő februárban okvetlenül ismét ki fog történi. A múlt héten 17,000 gyalogossal és 3800 lovasal szaporították az occupáló muszka sereg.

A Times jelenti Lahorból, f. hó 23-ikéről, hogy a gilzai-törzs főnöke Jakub khánt ki kiáltották afgán emírnek.

Az edinburghi herceg legközelebb kinevezetlik ellentengernagynak.

A britt csapatok e hó 24-én megszállották Dsellabadot, a lakosság barátságosan fogadta őket. Itt nyugalom uralkodik, de Dsellabadon túl és Kabulban anarchia van.

Konstantinápolyból jelenti a Pol. Corr. fontatással: Ausztria-Magyarország állítólag későzőgét nyilvánította, hogy elisméri a konstantinápolyi oekumeni patriárka felsőbbiségét a boszniai és hercegovinai nem-egyesült vallásnak fölött. A skutarii albán liga elhatározta, hogy egyesülnek Olaszországgal, ha a porta nem képes megakadályozni az albán területek átadását.

Londonból jelenti a Neue freie Presse: Sir Ali futása teljesen demoralizálta az afgán hadsereget, fejtelenség uralkodik, Jellalabad és Kabul közt tényleg be van fejezve a háború. Az eredmény a következő lesz: Jellalabad állandó megszállása Dakában és más stratégiai pontokon elhelyezett helyőrségek által biztosítva, továbbá a Kurum völgyének annexiója egészen Peiwar-Kotulig biztosítja a thuli helyőrség által. Minthogy Quettah eléggé biztosítja a déli határt, Pishint és a Khojak-szorost előretolt hadállások gyanánt szállják meg az angolok.

Pétvárváról jelentik, hogy Sir Ali az orosz követséggel, mely Rosszganoff tábornokból, Benderszky helyrajzolóból, Navelinszki tisztből, négy őzbégből és egy kozák pulkból állott, át lépte Afganisztán határát és Taskendbe menekült.

Konstantinápolyból jelenti a Politische Correspondenz: Az a hír szárnyal, hogy Kheireddin nagyvezír a legrövidebb idő alatt lemond. Utódjául Szaid pasát tekintik, a ki már most is a legjelentékenyebb tényező a török miniszteriumban.

A kormány indítványozta a szkupstinában, hogy nagyobb összeg vétesésk föl a budgetbe rendelkezési alap gyanánt a török tartományokba kü-

hívott, úgy az ebédlőbe mindannyiszor szökőkutakat kellett rózsavízből készíteni. A kűszőb, valamint a párnák is, melyeken a vendégek feküdtek, rózsza és jáczint levelekkel valának borítva; míg a falakon s a vendégek fejei körül rózsagilándok fonódtak. Ily alkalmommal rendesen rózsabort is ittak. Heligabalusról mondják, hogy ily rózsaborban fürdött volna is. Nem egyszer történt meg, hogy a rózsavízzel elkábult és rózsavízű nedvessé lett vendég megbetegedett. Az orvos ilyenkor rózsavorrasságot rendelt, s ha a beteg meghalt, csakugyan ellehetett mondani róla, hogy aromaticus halállal mult ki.

Általános szokás volt a rómaiaknál az ágyakat, szobákat és a termeknek fedélül szolgáló beláriumokat, sőt a legiók esajait is parfümmel megöntözni. Plátó symposionjából tudjuk, hogy a görögök lakomáik alkalmával a vendégek fejei fölött illatszerekbe fűrésztött galambokat bocsátottak, valamint azt is, hogy a gazda, a dörzsölőknek ivási vágyát azáltal iparkodott növelni, hogy a borbá illat- és izgató szereket tétetett. Mindez arra mutat, hogy a szellemileg nagy fokoz áll a görögök, testileg is előbb állottak a mai népeknél és hogy edzettebb idegrendszerrel bírtak.

Az illatszerek székelye azonban mindig Árábia volt. Itt termett és terem a kelet gyöngye, az annyira kedvelt hennavirág, melynek illata fenségesebb, a világ bármely más virágánál. E pompás növényről már az ind költő Kalidasa is megemlékezik Sakuntalájában.

Nevetünk a régiak szokásain, főleg akkor, ha nemcsak a szép nemet, hanem a férfiakat látjuk elmerülni az illatszerek túlságos használatába, de jogosan tehetjük-e ezt, midőn olvassuk, hogy a görögöknek kutyákat és lovakat is parfümíroztak? Az arabok még ennél is tovább mentek, midőn

dendő agensek részére. Továbbá 24 millió frankra rugó hitel tervezetét terjesztette elő az államadosság törlesztése végett; végre a belgrád-alekszinácz-nisi és a nis-naskovác-vranja-mitroviczeai vasutaknak államköltségen leendő építéséről szóló törvényjavaslatokat.

Konstantinápolyból írják a Neue freie Pressenek deez 19-éről: Tagnap óta azt beszélük, hogy új összeesküvést főzöttek föl, a melynek élén egy nyugalmazott hadosztály-parancsnok áll. Ezen összeesküvésnek is az a czélja, hogy Abdul Hamid megfosztassék trónjától, és öccse Resad elfe-fendi emeltesse ki a trónra. Az összeesküvők nagyobb része katona és biztosítja, hogy a rendőrség az első fogásra is hatvan összeesküvőt kerített hálójába, a kiket a fővárostól lehető távol vidékekre expedáltak.

Belgrádból jelenti a Pol. Corr.: A vajnai szerb parancsnok a legathározatban dementálja a porta azon állítását, hogy a török határ megsértetett. A kormány megbizta Kriszticset, hogy a porta illető felszólalását, a mely a prisztinai török parancsnok valótlán jelentésén alapul, határozottan utasítsa vissza.

MAGYAR LAPOK SZEMLEJE.

A „Hon” szerint nem a béke olajága, nem a bőség szaruja int felénk karácsony napján; a megpróbáltatások hosszú sora áll előttünk; ne irtózzunk vissza, ne rontsuk önmagunkat hiábavaló vádakkal, a vihar eddige izmainkat ép úgy, mint itéletünket és nézzünk illuziók nélkül a jövő elé. De a közben dolgozzunk serényen, lankadatlanul magán és társadalmi téren, és ápoljuk a családi tűzhely Vesta lángját, hadd melegítse ez kobeleinket a vihar közepette és békítse ki a párt szenvedélyeket, a hazaszeretebben!

Az „Egyetértés” küzdeni fog ezután is, mint küzdenek azok, kik az önfentartás örök küdelmére vannak kitéve. Ha egy kormányzat, mely arra van kötelezve, hogy jól, becsületesen és az ország jövőre kormányozzon, az ő bebizonyított bűnei, a felidézett kár és romlás tömege után, nem hogy vissza vonulna, de épen egyenesen arra vállal új megbízatást, hogy nagyobb bűnöket kövessen el és a romlást betetőzze — lehet-e a küzdelem szerinte más, mint végletes? Nyilván áll a kérdés a kormány és nemzet között. Ők kimonodták, hogy a mi vesztünkre törnek, mi nekünk pedig, mint írja, ezt tűrniük nem lehet. Az utolsó pothoz érünk. Együtt tovább nem maradhatunk, vagy a kormánynak kell szerinte elvesznie, vagy a nemzet fog elpusztulnia.

A „Nemzeti Hírlap” úgy találja, hogy a mostani állapot nem béke, csak fegyverszünet. Talán eltart karácsonfól husvétig. Talán eltart tovább, míg az új orosz tartományok szervezve lesz-

illatszereiket élettelen tárgyakra is pazarolták. A Kara-Amed és Taurusban épült imaházak mind-egyikéhez 70 mérő mosaszt is vegyítettek a méz közé; ezek falaiból a mosás-illata ma is áramlik, főleg midőn a nap sugárjai azokat érik.

Az utóbbi időkben, nevezetesen az utolsó két tizedben történt különböző ásatások lehetőséggé tették, nemcsak a nők, hanem a később annyira elsatnyult görögök és rómaiak toilette arzenáljába is bepillantannunk. Ottó császársóhasam vonult a csatába anélkül, hogy mint a legpipér-ebb nő, egész kocsi illatszereket maga után ne vitétt volna, miért is őt, Juvenalis satírájának nem egyikében iparkodik neveltségessé tenni.

Babylonban a folyékony illatszereket üveg, vagy alabástrompalcokokban tartották, míg a kenőcsök szánárna porcellán, vagy kalcadon szelenczék szolgáltak. Az illatszereknek leginkább bódító azonban Syria királya Antiochus Epiphanes, ki nagy ünnepek alkalmával 200 leánykával öntette arany kanecskából a parfümöt; míg bibor tunikába öltözött gyermekek sáfránt, myrhat és tömjént vittek arany talakon.

A görögök örökbeeső mondái között előfordul többek közt egy, mely elbeszéli, miként árulta el Venus nympháinak egyike, Oenone, az illatszerek használatának titkát, melyet addig csakis az istennő ismert.

Phón, ki Saphé költőné tragicus történetéből ismeretes, az álruhában utazó Venustól, kit egy alkalmommal Cyprus szigetére szállított, jutalom fejében egy szépitő-szert kapott, Phón bekenete vele arczát s így a mord révészöl azonnal gyönyörű fiatal lett, de a varázsszer egyszersmind vesztét is okozá. A szép Hóna eltanulta csábítójától — Páriótól a parfümök és illatszerek hasznát, mely művészetet a szülei házáól való 10 évi tá-

nek, s a bolgár sereg kiképezetett; talán egy év-tizedig. De mindig csak fegyverszünet lesz; szélcsend, mely megelőzi a vihart. Bárha ez ünnepi napok szünetjét, esendőjét, nyugodt, magába térő elmélkedésre fordítaná nemzetünk. Bár belátna ama világtörténelmi forgandóság végét, melynek sodra ragad. Bár felérné, hogy a nagy veszélyek között nem az érzelmi hajlamok korlátalan követése, hanem a nagy, bár néha népszerűtlen eszközök viselkedése a biztos czélhoz.

Az „Ellenőr” a monarchia jelenlegi szervezőt tartja legmegfelelőbbnek Magyarország érdekeinek. Ez alapvető kell, hogy legyen főhitezőkelye minden magyar politikusnak. A ki ez alapról lelép, apostasiát követ el a magyar hiszek egy ellen. Csak azon népek fejlődhetnek, melyek érzik magukban, hogy hivatást kell betölteniök. A magyaroknak mindig volt nemzeti hivatása és eszméje; azért állott meg rendületlenül a világtörténelmi viharok közt. Nemzeti hivatása, hogy gátot vessen a panszlavizmus fenyegetőjára, Oroszország hatalmi terjeszkedése elé. Hogy megküzdjünk a panszlavizmussal, meg kell alapítanunk befolyásunkat keleten, s első sorban a Balkán-félszigeten. A ki győzni akar, már félig biztosítja a sikert, ha ellenséget megelőzi a csatatéren. Bosnia és Hercegovina occupátója, s a török-osztrák-magyar egyezmény megnyitja előttünk a Balkán félszigetet. Nagy szerep vár ott ránk. Meg kell mentenünk a roskadozó török birodalmat a végleges összeomlástól, újat kell vágnunk ott Oroszország befolyásának és terjeszkedésének, s mindig tovább kell előre tolnunk Konstantinápoly felé a cultura előérseit.

A „Pesti Napló” más politikát s más tanácsadókat kór a királytól s kíván nekik. Nem vesztett semmit, ha elbocsátja azokat, kiktől a nemzet elfordult, rosztat tapasztalván s jót tőlük nem remélve. A béke érdekében, a bizalom kedvéért, hogy ne legyen veszekedés az országgyűlésben, hanem munkálkodás, hogy a félreértésnek fátlya se maradjon király s nemzet közt, ezen okoknál fogva kívánja, hogy legyen oly kormány Magyarországon, mely egyirnt bírja a királyt és a nemzet teljes bizalmát. Ne remítse a magyarok királyát a német császárok és muszka csárok szomorúságos sorsa, ne gondoljon a forradalmi párt nemzetközi szövetségével: háromszázötven éve visseli ősei István király jogarát s megóvta őket Szent Istvánnak kardja, s nem tépték palástját idegenek, ha a magyar királyok a Habsburg házból egyelértettek a magyar nemzettel s nem hajtottak hamis tanácsadókra.

BELFÖLD.

(Működvelő társulat. Munka-estélyek.)

Gy.-Szt.-Miklós, dec. 23. 1878.

Tekintetes szerkesztő ur! „Finit coronat opus” így hangzik az örök igazságot kifejező egyik közmondás, a melyet dicsérrel alkalmazhatunk a helybeli működvelő társulat tegnapi — ez évben utolsó működésére.

Midőn ez előtt pár nappal a fama köztudomásra hozta, hogy f. hó 22-én a helybeli működvelő társulat által saját diszleteinek gyarapítása javára Birchpfeiffer Charlotte „L. o woodi árvája” fog előadni, a közkíváncsiság méltán volt folgerjesztve; főleg azoké, kiknek alkalma volt már e nagyszabású darabot hírneves művészek és művésznők, versenyszerűleg, előadva látni.

vollét után — legelső dolgának tartott barátnőinek elárulni. Az úttörő görögönél szokás volt a ruhákat párfümmirozott bőrdobba rakni. A testnek minden egyes részét, különböző illatszerrel kenték meg. Így szolgált p. o. a rúta a kar, a repkényszsz a térd és ujjak számára; bor-ól a fejét tartotta tisztán, míg a fehér ibolyaszínű arczát emésztette segített elő; szóval minden egyes növénynek megvolt a maga rendeltetése.

Miként napjainkban is némely ország és vidék, az egyik vagy másik természetnyelvű, gyártmányával kiválk, ép így volt ez Görögországban is, hol a párfümmirozott bőrdobát mindenekelőtt Athén szerepel. Az illatárut csarnokai a politikusi és tudósoknak egyaránt valának gyűlölyei; ezekbe gyűlt össze a nép, itt vitakozott a socialis s politiai kérdések fölött, ép úgy, mint nálunk a casinokai, vagy még helyesebben a kávéházakban történni szokott.

Leonidas egy ily boltban szemére bányta egy alkalommal Nagy Sándornak, hogy igen sok tömjént fogyaszt, és hogy helyesebben tenné, ha előbb a földet, hol ez terem, meghódítaná. Sándor nemsokára megfogadta e lakonikus tanácsot.

Sokratéstól kérdezték egy alkalommal, hogy mi különbség van a szabad és szolga közt? A következőleg választott: Ugy a szabad mint a szolga egyforma illattal bír, ha mindkettőt párfümmel megöntözték. Ezen meg számtalan más közmondás és alkalmi megjegyzés eléggé bizonyítja mily fényűzősileg éltek a régiek az illatszerekkel. Később megkérdezték Solon e fényűzésnek véget vetni de minden törekvése hasztalan maradt.

De nem is lehet bámulni, ha tekintetbe vesszük, hogy e divat alól a cinicus Diogenes sem tudta magát kivonni, ki azonban, mint mindenben, úgy ebben is kivételképpen áll, a mennyiben az illatos rozsenkőcsel talpát kente be, hogy, miként mondá, ezáltal az egész testnek jusson belőle!

A működvelőkől nem lehet egyebet, többet várni, mint azt, hogy jól játszanak, törekvést tanúsítsanak, annál inkább elragadhat bennünket tehát az, ha látjuk, hogy nemcsak játszani, hanem teremteni is tudnak!

E meglepetésben részesülhettek tegnap este főleg azok, kiknek alkalmuk volt a jelenleg előadott darabot művészekől is látni, mert csak az összehasonlítás után lehetséges a felmutatott eredményt kellőleg megbírálai, s a nyújtott élvezetet kétszeresen átérzeni!

A gy.-szt.-miklósi működvelő társulat a tegnapi előadás által, nemcsak teljes életrevalóságát, nemcsak azt bizonyította be, hogy él, mozog, hanem azt is, hogy teremteni tud s többre érdemes mint az egyszerű „működvelő” kifejezésre!

Ez valóságos „érettségi vizsga” volt! Nem csölem részletes bírálatot hozni, mert akkor becses lapjának igen nagy terjedelmét kellene igénybe vennem; azt hiszem már a fennebbiekben is eléggé kifejtettem, hogy úgy az egyes mint az ösműködés méltó megelégedésünkre, tapsainkra, s ez által minden egyes működőre nézve is kimondottam a bírálatot.

Azonban mégem tehetem, hogy említés nélkül hagyjam azokat, kikre a tegnap a működés oroszán része jutott, kik fénylő központjai voltak a tegnapi előadásnak s játékkuk által kimagaslottak:

Ez Lázár Menyhért ur, mint Rochester Roland, és Merza Kristóf úrnő, mint Erye Jeanne volt. Mindketten nehéz feladatukat művészi lélek és otthonossággal oldották meg, méltóan a fellekesült közönség ószinte tapsaira!

Az igen szépen sikerült előadást kevés, de diszes közönség hallgatta, elég sajnos, hogy találkoznak, kik köznapias és többnyire egyhangu életünkben az oly ritkán kínáló sziv és lelket nemestől, tápláló, gazdagító élvezeteket is, melőzni tudják!

Ez alkalommal tudatbátom egyuttal a t. szerkesztő urral azt is, hogy városunkban a lelkes hölgy-közönség által rendezett munkasestélyek esőtörtökönként kitarólag folynak, még pedig olykor-olykor fűszerezve szavalt és színelőadással, melyekre az előkészület azonban mindig titokban történik, meglepetésszerűleg. Így közelebből előadatott volt: „Mi a jelszó?” című egy felvonásos vígjáték. A jövő esőtörtökön — még titok ugyan, de azért a t. szerkesztő urnak négy-szemközti előre megugom — Berzic Árpád Egy szelleműs hölgyével” készülnek a munkasestély közönségét meglepni, s egy pár negyed óráig mulattatni, hogy mily eredményrel, annak idejében megriom. Adja isten, hogy minden ily nemes törekvést városunkban állandó élet és siker koronázzon, hogy ha a „nagyvilágtól” hegyek, bércek, völgyek választanak is el, hozzon azzal öszsze minél gyakrabban s adjon életjelt földünk a szellem hatalma!

Békényi.

Aradi levél.

II.

(A száműzöttek. — Karácsony szombatján. — Rágalmak. — Couplet travestitiak. — A színház-vonzó szer. — A Cornevillei harangok. — Az entuziaszták mottói. — Avult portékák. — A nagy tömeg tet-szése szerint. — Kényszerűség. — Kísszerűség. — Olcsó picanteriák.)

Jó ideig hallgattam, mit sem hallatva magunkról, kik itt a Marosmentén — mint néme-lyek hinni vélik — a száműzetés kenyerét esszük, elszakadva az édes otthonról. Elismerem, hogy tavaly, míg egy magamból állott a kolozsvári elzül-lötték serege, csak úgy néha ritkán jutott eszembe szülővárosom, az ő kedvelt ismeretlen és szeretett ismerős lakóival; vagy a malitiosus kenyeres paj-tások csoportja olykor kedves alakjaival. Most azon-ban, mióta Kolozsvár a „kedvesek és elragadók” egy részét átkölcöszné Aradnak, gyakrabban gondolok a helyre, honnan mindnyájan átszármazánk. Karácsony szombatja a családi tűzhely ün-nepe, kinek se családja se tűzhelye, annak ezomoru az ünnepe, de tűzhely és család dacára is le-het, ha nem épen szomoruan, legalább is kedvet-lenül ünnepelni, főként az elkecseregett fekete vért embernek, ki soha sincs megelégedve a jelenlét s szereti a mulat annak rovársá díszíteni.

Nataláni félreértések kikerüléseért jó előre kijelentem, hogy nem magamról beszélek, én megalkudtam a viszonyokkal, mint minden fatalista, kinek jelszava: minden úgy van jól a hogy van. Be is bizonyítom ezt, és pedig a t. szerkesztő ur jóvoltából azok kedvéért, a kik ide át nálunk gör-be szemmel kezdenek rám nézni. A mig én vol-tam az egyetlen kolozsvári: a járadéki nem tud-ták, hogy én tulajdonképen intricus vagyok; — sikerült ezt eltitkolnom — mióta azonban oly so-kan vagyunk, természetesen, hogy elárultattam, mindenki intricusnak néz, még pedig, a mint az alábbiakból sejtethető lesz, pórul járt intricus-nak. Lelelőzöm azonban rágalmazómat, kik szél-tiben azt híresztelik rólam, hogy meg akarom buk-tatni az aradi színházat, ellenséges állást foglal-ván el az egyetlen jogosult, kedvelt és jövedelmet hozó vál fájjal az operettvel szemben, melyeknek páratlan voltáról egy igen szelleműs ur ember épen operette primadonnák jutalomjátéka alkalmából egy valóban csattanós szellemzikkiraktól sziporkázó coupletben tett ta-bunbizonyítót.

„Tekints ide, tekints oda”, (a szellemes

szász itt instructióképen meghatározza az irányt, hogy a közönség sorai között merre felé kell tekinteni) tehát:

Tekins ide, tekints oda,
Egy sincs köztünk oly ostoba,
Ki azt hinné, hogy Molière,
S nem „oz” (itt színtén egy jellemző és magyarázó actió következik)

tehát: Ki azt hinné, hogy Molière
S nem „oz” a színház-vonzó szer.
„Színház-vonzó szer” a fájdalom és irigység miatt keserű könyvek toladnak szemembe, hogy ezt a „színház-vonzó-szer”-t más találta ki, nem én! — Szóljunk tehát a „színház-vonzó-szer”ről s vége legyen jövőre minden gyanúsításnak, hogy én az aradi színdíjat Molierével vagy általán drámai előadásokkal akarom eltemetni. — Isten mentes!

Shaksperemek meg van az ő Deliusa, Gervinusa, Rotschere, az ismeretlen, de azért szintén halhatatlanságra számított ideztem költőnek hadd legyen én commentora „ki azt hinné, hogy Molière” mit keres e kopott ócska nép a Pegazus rugta „versemény” utolsóelőtti sorában? Az utókor két-kedését a még embribrum sem levő későbbi generatio polemizáló kedvét egy pár sorral elszólatom. Ditróinének — a mint a „Kelet”-ből is olvastuk — Molière vigjátékára óriási tüntetésekkel egybe-kötött dús aratása volt virágban, pénzben és dícsőségben jutalomjátéka alkalmával. Hogyan tühette volna hát az ismeretlen Laureatus ad lyram, hogy holmi „Bakfisch”, ki nem tekint sem ide sem oda, így megszarcolja a közönséget. Ennyit a vers-ről, mely nem fungál a Boraszem Jankó csodabogárgyűjteményében. — Most pedig kuszált eszme-kanyargással visszatérök az operette cultushoz, mely ez időszerint életét lelke, betető kényerfalatja a magyar színészetnek itt és mindenütt. — A Cornevillei harangokat holnap adják hatodszor; öt-ször volt már zsufolt háza, ugyanolyan lesz a ha-todik és tizenhatodik is. „Salomonné (?) asszony” — mint authenticus véleményezők szájából tudom — oly elragadó szép, oly játszi, kedves, bájos, utólrhetetlen, hogy egész vihart támaszt minden egyes dalával. Az aradi közönség különben bává-nyozó szeretettel csüng kedvenczén, kinek sikerülni szokott a legelavultabb operettekben is telt házat varázsolni a lámpasor alá. Mióta itt van, a kávé-házi asztalok körül egyebet sem hallhatni, mint: „Ah, heute spielt die Krecsányi.” Ez operette-na-pokon van. Vagy: „Leider Sie spielt heute nicht.” Ez a drámai napok mottója. Végül: Na, morgen Gott sei Dank spielt Sie wieder.” Ez operai na-pokon hangzik. A „Leider” kezdetű mottó egyér-telmű az üresházzal. December 16-án egy magam 47 „Leider”-t számítottam össze 8 perc alatt a kávéházban, s csakugyan a „47. §” első elő-adása fényes deficitet végződött, mig ugyancsak 19-én 5 darab szórványos „Leider” dacára is a „47. §” második előadásán jobban kongott a szin-ház, mint az első alkalommal. Különb az ope-rai mottók sem vigasztalnak jobban, pedig Ko-lozsvár egykori kedvence Daltos doctor Scholas-ter magister ugyancsak vagdalózik magas „c”-ivel; tapolnak is hozzá lelkesülten de kevesen, mert azalatt a majoriás a „Schneider”, „Weitner” vagy „Vas” kávéházban inkább fohászkodással tölti ide-jét, hogy — Morgen Gott sei Dank spielt wieder. — És ez így van rendén, mert „minden úgy van jól a hogy van.” A színház és színészet Magyar-országban végtére is üzlet, s minden okos üzlet embere oly portékát tart, mely az igényeknek és izlésnek megfelel. Szerencsétlen bolos az olyan, kinek „auslagjában” csak afféle nyegvenhetedik rangu czikket találhatók, az ily szerencsétlen fló-tás okosan cselekezi, ha békességes barátságos hi-telviszonyt hoz létre, keresett, kitüntetett, és ná-lunk kevesebb észszel, de annál több szerencsével dicsekvő üzletársával. Így vállaltva boldogul-hatnak. Az első szerencsés üzleteket csinál, amá-sik pedig ott létezik az üres boltban, egy napo-kan, mikor az első piénőt tart s nincs ked-ve az ügyek állásával bajlódni, hogy ily napon se keljen bezárni a boltot, s az üzlet „jó ví-rágzásának hírhéze” soha kétség ne férhes-sen. Különb az évi zárszámadásnál egy kis bankrot így sem lehetetlen, de legalább megma-rad a nyugodt öntudat, hogy csak finom pi-kans nobel portékával bírelődtünk s ha kényszerűségből valamivel olcsóbban adtuk is, mint a mennyiben nekünk állott, a kelendőség szembe-tolakodó látszata meg volt, s a „delicates-sen bazar” csd után is respectálí illetésséggel fog emlegettetni minden nobel kundschafft által, mert olyat nyújtott, a minőt a tömeg szá-jai se kívánt.

Országszerte különben dícséretes buzgalmat fejtenek ki a vállalkozók (többnyire szakértők) a nagy tömeg izlésének eleget tenni, smiután min-den színdíj életképesége a pártólástól függ, hasz-nos, helyes, idomos és egyszerű, a legkedvel-tebb válfajt tekintet nélkül a belbecs a némi számitási józanaságból fejlesztett két-szer-kettő-féle scrupulositások nélkül (a hol az idő is — angol methodus szerint — a pénzrova-tában szerepel) a közönség mulattatására portálni. Mert világos, hogy ha p. o. a kedvelt válfaj föl-emészt egy év alatt mondjunk a kerek összeg ked-véért 20.000 forintot és jövedelmét 18 ezret az mindég előnyösebb, dícséretesebb, hasznosabb de főként nobelebb mint p. o. az a topon-gyos állapot, mit egy nem közkedveltségű válfaj-nál észlelünk. Főlemészt ugyanis — összeg ked-

vért mondva — hateret, jövedelmét hatodfelet. Miféle miserabilitás! S még ráadásul a közönség csak azért jár színházba, mert nem tudja mivel előlni az idejét. Kényszerűség az egyik és kisse-rűség a másik oldalán, azért hát tartunk mi lé-pést a világvárosokkal, s végül is ráfogás, hogy egy-egy kedvelt válfajhoz tartozó mű oly sok min-dent főlemészt, időt, pénzt stb. rágalom. A kedvelt „Niniche” öszses jelmezei p. o. egy pár uszóna-d-rághól áll a karhölgyek számára; ez egyszerű és olcsó chiffon, pedig a primadonna megkülönböz-tésül saját bugyogóját tullanlaiból készítetté az még egyszerűbb. Ha olcsóbb. Nur nobel! Nur Gros-stádtisch!

Bátrai Mária.

TÖRVÉNYHATÓSÁGOKBÓL.

Csikmege bizottságának közgyűlése.

Csik mege, 1878. decz. 23.

Csikmege törvényhatósági bizottsága, Mikó Mihály főispán ur elnökle alatt f. hó 18—19 és 20-ikán tartá ez évben utolsó közgyűlést, melyen a tagok csekély számmal valának képviselve. Az érdekes tárgysorozat pedig méltán megérde-melte volna a tömegesebb megjelenést. A távolabb vidéki tagok kimaradására ugyan némi méntesül szolgálhat a hózávaros idő, a mennyiben a köz-ügyek iránti hideg közönyösséget ezzel palástolni lehet.

Főispán ur megnyitó beszédében röviden érinté a keleti eseményeket is. Kormányunknak — ugymond — e válságos mozgalmakkal szem-ben követett helyes politikai irányát mi sem iga-zolhatja jobban, mint az, hogy országunk, de leg-kívált a határszélén fekvő megyénk nyugalma az annyiszor és oly közelről fenyegető keleti vészfel-legek által legkevésbébb sem zavartatott meg. Ke-gyelettel emlékezzek meg nehány, évközben elhunyt törvényhatósági tag haláláról, s ezzel a gyűlést megnyitotta. Beszédét hangos éljenzés követte.

Legelsőben olvastatott az alispán jelentése. E nagy ügyességgel szerkesztett s megysónk álla-potát minden oldalról hiven visszatükröző jelentés érdekesebb pontjaiból megkísértek nehányat kör-vonalozni:

A közigazgatási ügykezelésben az új szervezés által okozott kezdet nehézségei eleinte érezhetők valának ugyan, de e nehézségek csak hamar leküzdve s a dolgok rendszeres folyamatba terelve lettek.

A lefolyt tanév népoktatás ügyé-ről általában kedvezőleg nyilatkozik, kiemelve azonban a cs.-szeredai és cs.-sz.-mártoni járások népiszkoláit, melyek a várakozásnak minden tekintetben leginkább megfeleltek. Az ismétlő isko-lák még mindenütt sok kívánni valót hagytak fenn. Mezőgazdasátnak annyi gyenge esze-tendő után, ez évben áldásosabb eredményeket hoz-zott; terményeink jó közepes hozamot adtak; házi állataink között nagyobb mérvű járvány és ragá-lyos betegség nem pusztított. A Közműs köz-ségében egy gazdánál fellépett lépfene, valamint a Lázárfalvában előfordult egyetlen marhavész eset is, a szabályos zár alkalmazá-sán minden szomorú következmények nél-kül megszűnt.

Lőtenyésztésünkben kedvező lendület vala tapasztalható; a tavaszon földm. miniszte-rium által Cs.-Szeredában rendezett líkiállításon, a legtöbb díjat a csiki kisbirtokos gaz-dák tenyészkanczái nyerték, úgy szintén a pótsorozáson is aránylag több ló vált be Csikból, mint a megelőző években s mint a szomszéd Háromszékmegyében.

Az állam a békási-faj lovak nemesítésére keresztesé végett 7 drb állami mént küldött.

Az egészségügyi állapot nem különben kedvező színben lett feltüntetve. Roncsoló toroklobb csak Gyimes környékén fordult elő kisebb mértékben.

Tűzeset egész évfolytán 10 történt ösze-sen 8000 s néhány forint kárral; sajnos azonban, hogy a tűzvérs által sujtott gazdák közül még tíz sem volt biztosítva.

A hadérőhez megyénk a mult sorozáson 316 unjoncz és 36 póttartalékos katonával járult. Ennyi az alispáni jelentésből.

Ezután következett egy sereg ministori le-irat és rendelet, melyek közül, csak a *Belügymi-niszteriumnak f. hó 5-én kelt, a megye székhé-lyének Cs.-Somlyórol Cs.-Szeredába való áttele-iránti rendelete* keltett nagyobb vitát. Az állandó választmányunk erre vonatkozó h. javaslata cse-kély módosítással elfogadtatván, határozatba ment, *hogy az alispán tegyen lépést a közös hadsereg-beli katonaságnak a szeredai várkastélyból leendő kiköltözése iránt s a helyiségek megürülése után 14 napok alatt a megyei hivatal költözzék be.* E határozat ellen Fodor Ignác és Bocskor Mi-hály somlyói ügyvédek fellebbezést jelentettek be.

Egy kiküldött ötös bizottság véleményére, megyénknek a kisbirtokosok orsz. földhitelintézeté-be leendő belépése 500 frt alapító-díjjal elhatá-roztatott.

Egy másik kiküldött ötös bizottságnak a megyei javak mikénti kezeléséről szer-kesztett és a gyűlésen felolvasott szabályrendelete, némi módosítással elfogadtatván, illető ministe-riumhoz jóváhagyás végett felterjesztetni határoza-tott. E szabályrendelet értelmében a telepítvénye-sektől befolyt válság-összegek is a nevelési alap-

hoz csatolandók; a havas-javak igazgatója által évenként költség előirányzat terjesztendő be, mely-nek alapján az alispán, főjegyző, tisztbí-rógyász, árvaszéki elnök és tanfelügyelő személyéből alakított állandó bizottság fogná megállapítani, a nevelési czélokra évenként kiad-ható segély- és ösztöndíj összegeket. Itt látom helyén megemlíteni azt is, miszerint a mult tan-évben összesen 72 csiki tanuló részre-sült megyei ösztöndíjban; ezek közül: 1 orvos-növendék, 1 bányász-növendék, 1 erdőész, 1 gazdasz és 2 technikus, egyenkint 400—400 ft évi ösztöndíjjal és 66 gazdasági szakosztályllyal megtöltött f. népiszkolai tanuló, a cs.-szeredai és gy.-Alfálvi intézetekben, fejenként 50—50 frtos ösz-töndíjjal.

Érdekes tárgyat képezte a gyűlésnek a Gy.-Ditr-ó és Szárhegy községek által tett újabb ajánlat az O-Toplicza és Boraszéki közti utvonnal kiépítése iránt. Ezen első sorban Boraszékre és a két tulajdonos községre, de a megye és államra nézve is nagy borderejű ut létrehozására, az em-lített községek 10,000 az állam 5000, és a me-gye jelentékeny közmunka-erőt ajánlott fel.

Végül, több községi ügyek, kérvények, pa-naszok és társótörvényhatósági átiratok tárgyalása után a gyűlés eloszlott.

Kolozsmege köztörvényhatósági köz-gyűlése (Vége.)

A mérnöki terjedelmes jelentésből felem-lítjük, hogy a közmunkaerő tett ez évben 28 ezer 716 ígás, és 86,667 kézi napszámot, a mi egyedt 98,153 frt 40 kr. értéknek felel meg, ebből megváltásra bejelentetett 17,804 ígás, és 7367 kézi napszám, összesen 24,754 frt 40 kr. érték-ben. Teljesítendő volt 10,912 ígás, és 69,291 ké-zí napszám, ebből hátrálék maradt 2000 ígás, 9056 kézi napszám, vagy is a kirotligás napszá-moknak 22, és a kézi napszámoknak 17%-ka. Legnagyobb hátrálék a tekei járásban, hol 52%-s legkisebb a b.-bunyadiban, hol csak 7%-os ígás napszámoknál; a kézi napszámoknál szintén a tekei járás mutat legnagyobb hátrálékot 34%-kal, míg a b.-bunyadi járásban csak 2%.

Ezután áttért a jelentés az egyes utvonalo-kon teljesített munkálatokra, melyet térszűke mi-att nem közölhetünk. Érdekesnek tartjuk azonban, az utmunka válságss összegek felhasználására vo-natozók részt ide igatni:

A bevételek tettek 21,779 frt 77 krt, ez-zel szemben a kiadások tesznek 13,779 frt 37 kr. o szerint mutatkoznék 8000 frt 40 kr. pénztári készlet, mely összeg nagyrésze még igénybe lesz véve a vállalkozókkal leendő leszámolásoknál fel-merülhető több követelések által s különben is az előirányzott válságss összegből 4968 frt 34 kr. azaz az összes válságssösszeg 20%-ka nem folyt be.

A mérnöki előterjesztés folytán következő jutalmak kiosztása határozatolt el:

Kiszely Kálmán utmester részére 20 frt. Altman István utmester részére 20 frt. Pintyikán Szimeon utász részére 5 frt.

A közmunka erőnek jövő évben leendő fel-használására vonatkozó jelentésből örömmel érte-sültünk, hogy Budatlelken kötelepre akadt a mér-nöki hivatal s így a mezőszégre egyik igen fontos utvonál, — a maron-ludas-besztercei — kiépítésenem fog anyag hiányában szenvedni.

Az aphida-sz.-régéni államut m.-örményes-királyfalvi” s zakaszára 4000, kézi és 400 ígás napszám ajánlatolt fel.

A keblí ügyekből megemlítjük, hogy a je-gyelmi pénzbírságok rendeltetéséről és kezeléséről alkotott szabályrendeletbe egyik rendeltetési czál felvételét a megyei közigazgatási tisztbí-róság nyugdíj adására fordítandó alap létesítése is. — Jó lenne, ha ez irányban a kor-mány is igyekeznék valamit segíteni, mert akkor, midőn a közigazgatási tisztviselők több mint 90 % részben állami functiókat teljesítenek, joggal el-várhathatnak, hogy munkaképzettségükre országos segélyben részesíttessék. A törvényhatósági áti-ratok közül megemlítjük, hogy Pest és Somogy-megyének a fuvarozás miatti felirataik egy-szerűen tudomásul vétettek.

A megejtett választások a következő ered-jményre vezettek:

A közigazgatási bizottságba, a törvény szerint kilépett 5 tag helyett 26 szava-zattal megválasztattak Lászlay Ferencz 25 szava-zattal (újból), Szabó József 25 szavazattal (új-ból), Br. Bánffy Ernő 26 szavazattal, Gyarmathy Seigmund 26 szavazattal (újból), Trom-bitás Ananias 16 szavazattal (újból).

Az igazoló választmányba megválasztat-tak: Lászlay Ferencz, Sárkány Ferencz, Er-délyi Sámuel, Velics Károly és Hosszu Te-ophil; kinevezettek főispán ömltsa által tago-kul: Szabó József, Matskási Péter és Pá-p Gábor, elnökül: Br. Bánffy Dániel.

A közigazgatási bizottságba tisztí ügyé-szi helyettesül megválasztott Dr. Zábófi László helybeli ügyvéd.

A lóállítási bizottságokba elnökül meg-választattak: br. Józseka Samu és gr. Lászlay Imre.

Az adófelszámolási bizottságba ren-des tagul Trombitás Ananias és póttagnl Pál Gyula választattak meg, végül jegyző-szigorú bizottságba megválasztott Domokos Antal.

Ezután letárgyalván még a községi ügyek, s a községeknek a f. évi előirányzatok alapján a jövő év első harmadára indemnyi adatván, az első esti 6 1/2 órakor főispán 3 méltóságának lelkes és az új évet is üdvözlő zárásával bezártatt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Az akadémia havi ülése.

Az akadémia decz. 23-iki kevésbé látogatott üléseinek főtárgya Pulezky Ferencz emlékeztetése a Demidoff Anatol herceg kiltag felött.

Beszéde bevezetésén P. egészen nyíltan ki mondja, hogy a század első felében a magyarok örültek, ha külföldről valaki hozzájuk jött s ennek lehet tulajdonítani, hogy a Demidoffot, ki velünk alig törődött valamit, Délkelet-Európáról írt s főnyesen kiállított uti műveit a magyar akadémia tagjává választotta.

A folyó ügyek elttfelemlíti Frankói Vilmos helyettes főtitkár Lowes György kiltag halálát: a szakosztályhoz tételt át, hogy emlékeztetést tartása végett intézkedjék.

Az első osztály előterjesztésére s Gyulay Pál támogatására ki lón mondva, hogy a nyelvtudományi közlemények ezentúl csak az osztály tagjainak adatnak ki.

A Lévy-alapítványból az illető osztályok előterjesztése a következő két pályakérdés tüzetelt ki: 1. Léteznek-e, s ha igen, melyek azok veszélyek, melyek mezőgazdasági terményeink s különösen gabonakivitelünk akadályait képezik. 2. Irassék meg egy hazai történelmünkben kiváló szerepet játszott férfi élettrajza esszésszerű alakban, eredeti kútfő után s a korszakot is megvilágítva. A pályadíj 500—500 ft s mindkettőnek beiktatási határideje 1879. decz. 21-e.

A második osztály előterjesztésére dr. Kohn Sámuelnek megengedtetett, hogy „Heber kuforások Magyarországi történetéhez” című munkáját az akadémia előtt bemutathassa s az előzőt itt fölolvassa. Zsengeri Samu fővárosi tanító kéri az akadémia, hogy őt Pestalozzi műveinek fordításában segítse: kiadatot a második osztálynak.

Titkár bemutatja ezután a jövő évre szóló ülérendet, mely március 19-én a Teleky-jutalom kiadásának napján (szerdán) kívül mindig hétfőre esk. Az első ülés jan. 7-én az első osztály lesz. Végül az ujonnan érkezett könyvek lőnek bemutatva.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. decz. 27.

Csernik János deési lakos kír segéd-mérnök vezetékeinek „Cserfaludi”-ra kért átvételre a f. évi 51.823. számú belügyministeriumi rendelettel megengedtetett.

A m. kir. pénzügyminiszter Danszky Antal Brassó megye területére kinevezett adófelügyelő Krassó megyébe, Wachter Henrik adófelügyelő Krassó megyéből Brassó megyébe és Paál István adófelügyelő Kis-Küküllő megyéből Csik megyébe saját kérelmük folytán áthelyezte.

A m. kir. igazságügyminiszter, az 1879-ik év tartamára a marosvásárhelyi ügyvédviszsgáló bizottsághoz elnöknek Schneider József, s helyettes elnöknek Gezei János marosvásárhelyi kir. ítélőtáblai tanácselnöket nevezte ki.

Lapunk t. előfizetői a „Kelet” 1879. évi kilencedik évfolyamára az előfizetési pénzek mielőbbi szíves beküldésére kéri a kiadóhivatalt.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre 16 ft. Negyedévre 4 ft.
Félévre 8 „ Egy hónapra 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Ö felsége Placzk Károly ezredes, az 50-ik serezed parancsnokát, saját kérelmére nyugdíjazta, s az 50-ik serezed parancsnokává Mierzyński Adolf ezredes nevezte ki.

A „Kolozsvári Dalkör” tegnap (dec. 26.) ismét fényes diadalt ült a Redoute termében, diadalt, amilyeneket csak ez az élénk, életrel való s ügyes dalegyüttes szokott kivívni dalestélyeivel. Már évek óta az ő estélyei képezik az ő központot, mely a kolozsvári társaságok legjobb köreit olyan szerencsés tapintattal tudja összehozni, hogy daczára a néha nem éppen homogen elemeknek, mégis mindenki a legothonosabban éri magát s rózsás jókedvvel mulat. A tegnapi rendkívüli dalestélyre is igen szép és akkora közönség gyülekezett föl a Redouteba, hogy a nagytérre alig volt képes helyet adni a mintegy 200 párból álló táncosok nagy seregének. Az estély érdekét nagyban emelte ezáltal az, hogy az egyet javára sorsjótételek volt egybekötve, mely szintén minden tekintetben igen szépen sikerült; mintegy 700 tárgy gyűlt össze önkényes adakozások útján s alig volt ezek között talán egy-kettő, melynek értéke egyenlő volt a sorsjegyek csékjával (10 korr); a nagyobb rész 1, 2 frtos nyereség. Igynagyon természetesen, hogy a kibocsátott 6000 drb. sorsjegyet is csaknem mind elkel. Az estélyt egyébként, ezáltal is a dal művésze inagurálta; 8 órakor csengett föl az első dal. Az egyet erőteljesen fölfirkára ezáltal is megmutatta, hogy olyan műkedvelőkből áll, kiknek productióit élvezettel lehet végig hallgatni; legnagyobb tetszést keltett azonban mégis Róckennek egy szép terzetője, melyet Cseh Mariáska k. a. (sopran), Török Lajos (tenor)

és Keresztes L. (basso) urak adtak elő, kar- és zongora-kísérettel, annyi bravúrral, olyan szabatosan, hogy bizony még szinhaban, professionatus kar-énekektől is csak ritkábban lehet ilyen praecis előadást hallani; különösen Cseh M. kisasszony tűnt föl úde, erőteljes és szépséges hangjával, mely már is nagy iskolázottságot árul el. A kisasszony valóban nagy élvezettől fosztja meg közönségünket azáltal, hogy műkedvelői zeneestélyeinken oly ritkán — eddigelő még csak kétszer — lép föl. A terzett zongorakíséretre, a hirtelen megszűlt lett Magyarósi Gy. helyett Sachers ur vállalkozott, egy épen oly szerény, mint kiváló képzettségű zenész és zongoramester. — A vigalom 4 óra tájt ért véget, még pedig úgy, hogy kevés kivétellel akkor oszlott szét egyszerre az egész társaság. Egy estély sikerének ennél ékezzelőbb kritikája nem is lehet.

A „Pesti Napló” a következőket írja: „A gróf Péchy Manó orsz. képviselő urnak a kormánypartból való kilépését helyeslő választói nyilatkozatról, a kormányparti Kelet és „M. Polgár” kolozsvári lapok több közlést tartalmaznak. A névsort „tisztelőre méltónak” nevezik, de az a kifogásuk, hogy az aláírók többsége nem gr. Péchy választóból áll, vagy is nem olyasemből, kik a multkor gr. Péchy megválasztották. Egyelőre nem szólnak ez érvhez, de ez nem jelenti azt, hogy alaposagát elismerjük. Kolozsvári t. tudósítóinknak tartjuk fenn a hozzászólhatást, s a kolozsvári kormányparti lapok örömet csak azon kinteléssel fokozhatjuk, hogy Gyarmathy Miklós, dr. Jenei Viktor és Dörgő Albert aláírása csak tévedésből maradt ki a nyilatkozat alól. Tessék ez urakról is azt mondani, hogy ők nem voltak gr. Péchy választói! Még egy dologra kell reflectálnunk a „Magyar Polgár” azzal „vádol” minket, hogy az aláírók nevei csak a szerkesztőségünkben elkövetett „indiscreció” folytán közlöttek. E „vád” már az ügy természete folytán sem lehet semmi alapja. A nyilatkozat a gr. Péchy eljárása ellen a nyilvánosság előtt tett megjegyzések csafolatán, az illető urak által sajátkezűleg, a P. Napló tudta s befolyása nélkül íratott alá, s annak a nyilvánosságra szóló rendelkezése magától értetődik. Különben Kolozsvárról a tárgyban ugyan egy napon két ellenkező információt vettünk. Az egyik szerint (melyet különben csak azért említettünk fel, mert a „M. Polgár” közli, s melyről meg kell jegyeznünk azt is, hogy az illető értesítésben törlek vannak, a miknek története bizonyos befolyással bírt reánk a névsor közlésében) a nevek mindenkinek, a ki azt kívánja, megmutathatók. A másik, kezeink között levő levél, az aláírók legjelentékenyebb része nevében kívánja, sőt követeli a nevek közlését. Ime a nagy „indiscreció”, a melylyel a „M. Polgár” vádol! E tárgyban még csak azt kell megjegyeznünk, hogy megbízhatós, s ma vett kolozsvári értesülésünk szerint a nevek közlését ott mindenki természetesen tartja és helyesli. A „Pesti Napló”-nak ismét rosszul ül el a mentegetődzés. Először sorban mind tarthatja fenn a hozzászólást kolozsvári tudósítóink az itéletnapig, mert nem temett még olyan levelező, ki be tudná bizonyítani, hogy 10-nél többen lettek volna azok, kik gróf Péchyre szavaztak s most aláírták a bizalmi feliratot. Másodsor a „P. N.” kinalgatása után, hogy tessék ez urakról is azt mondani, hogy ők nem voltak gr. Péchy választói, valósággal tesszik is nekünk azt mondani, hogy egyik sem volt az; ha nekünk nem hisz a Napló, nézesse meg tudósítóival a szavazók listáját. Harmadsor: olyan akombákom, a mit a „P. N.” a nevek közreadását illetőleg összeheszel, hogy ez bárkit is, a ki eddig nem tudta volna, meggyőzhet a Napló indiscreciójáról. Tény, hogy a legelső levélben, melyben a „P. N.” a névsort vette, nem volt megengedve a közreadás, sőt kifejezetten meg volt írva, hogy csak azoknak mutatható meg, kik netalán privátim követelik. Egy más levélben „az aláírók legjelentékenyebb része nevében” ezek nevei nélkül senki sem beszélhetett s tudunkkal nem is beszél. Negyedsor: a nevek közlésének helyeslőit illetőleg kérdeztesse meg a „Napló” az aláírókat s ne induljon egyes levelezők mendemondája után s majd meggyőződhetik róla, mily bosszus az aláírók nagy része, hogy fel lett ültetve

— **Eljegyzés.** Csongvay Lajos, Maros-Tordamegye derék tisztifügysze a napokban váltott jegyet a bájos Hajós Róza kisasszonnyal, Hajós János miniszteri tanácsos és az erdélyi földterhermentesítési orsz. alap igazgatóságának elnökének kedves ényával.

— **Hymen.** Alsó-zaturocai Zathureczky Gyula és nagyváradi Gyulay Margit nűszünepélyök a hó 26-án tartott meg Bólónben és Baróthon.

— **A sz.-udvarhelyi jótékony nűgyesület** rendező bizottsága decz. 2-án, 9-án, és 16-án rendezett fillér-estélyeket, rendezők voltak a három estélyben Medgyesi Anna, Székely Dénesné, Gyarmathy Sándorné, Rapolti Domokosné, Tolvaly Zsigmondné, Korondi Mózesné és Kovács Talka. Közreműködni sziveskedtek a következők: Rais Ida, Prebel Eliz, Dékányi Árpád, zongoristák, Liszka Károly és a kollegiumi ifjúsági ének-kar néhány tagja Zajzon Ferencz vezetésével énekeltek. Hlatky Miklos és Benkő Gyula felolvastak, Bod Károlyné, Sándor Véri, Farkas Károly, Benkő István, Gyarmathy Ida szavaltak. Begyűlt a három estélyen 16 ft. 98 kr. Folyó év febr. 4-től kezdve tartatott ez évben 12 fillér-estély, melyeknek összes bevétele teszen 109 ft 40 kr. Szíves közönet az egyet nevében a tisztelt közreműködő ur-nőknek és uraknak, a rendezőknek valamint a résztvevő közönségnek, kiknek könyörödományaik nagy részben pótolhat azon 57 frtot, mely a karácsoni ünnepekre az egyet szegényei kőt kiosztott. Özv. Lakatos Jánosné, a rendező bizottság elnöke, Zajzon Ferenczné egyll. jegyző.

— **A sz.-udvarhelyi jótékony nűgyesület** adomány-gyűjtő bizottsága által gyűjtetett a szegényeknek a Karácsoni ünnepekre 101 darab ruha, ebből osztottat ki 31 szegénynek 62 drb. Gyűjtetett a fillér-estélyek világitására 10 font gyertya, 33 font fotogén, ebből világitani kiadott 9 font gyertya 21 font fotogén. Özv. Lakatos Jánosné bizottság elnök.

— **Sz.-Udvarhely** egy műkedvelő-társulat jövő évi január hó elején egy jótékonycélú előadást fog tartani. Eddigelő csak kisbelszabású, könnyen sceniorozható vigjátékokkal szoktak az itéleti műkedvelők előállani s azokat még tableauval köttették össze, sőt némelykor még bállal is, hogy annál többit és változatosabbat nyújtsanak a jelen levőknek; most pedig népművelő arjakák meglepni a közönséget. Örvendtes jelenség, hogy tíj s talán nehezebb ténre mertek lépni, mert mint halljuk, a „Strike” van előadásra kizemelve, Szilgigeti és Balázs S. e jeles műve. 25 tag fog részt venni az előadás fáradságában. A siker annál biztosabban remélhető, mert „Szikráné” (énekes) szerepére Kovács Emma k. a. van meggyőzve, s az énekek és zene begyakorlása körülteendőkre Liszka Károly ur, a dalegyesület fáradhatlan vezetője, volt szíves vállalkozni.

— **Csik-Szent-Lélek** templomát f. hó 13—14 közi éjjel kirabolták, s a rablók — miután sok értékes tárgyat elvittek — a sekrestyét föl is gyújtották, a tűz azonban elfojtatván, nagyobb romlást nem idézett elő.

— **Vajda-Hunyadon** f. hó 23-án történt meg a képviselőválasztás s szavattöbbséggel Pogány Károly szabadelvű párti volt hunyadvárosi képviselő választottat meg Makray Aladár szemből. Szatmár György a szabadelvűpárt másik jelöltje még a választás előtt visszalépett.

— **Posta-ügy.** A postamesteri állomás Rosnyón (Brassó megye) tisztai szerződés és 100 ft biztosíték mellett betöltendő. Évi járandóság: 120

frt fizetés 40 ft irodai és 600 ft szállítási átalány. Alsó-Szombathálfán (Fogarasmegye) tisztai szerződés és 100 ft készpénz biztosíték letétele mellett szintén betöltendő a postamesteri állomás. Évi járandóság: 150 ft fizetés és 40 ft irodai átalány. A kérvények három hét alatt a nagyszabani m. kir. posta-igazgatósághoz intézendők. N. Szabau, 1878. dec. 24. A m. kir. postaigazgató Follért.

— **Tűzoltók** könyvére gróf Nádasdy Ferencz 20 arany pályadíjat tűzött ki. E pályázatra 15 munka érkezett, melyek közül a bírálók (Galgóczy Károly, Boros Benedek komáromi tűzoltóparancsnok, Vancsó Gyula és Dudics Miklós) a napokban mondatták itéletet. E szerint a pályadíj két mű köz. (A pályázók mindenk előtt ismerje a falusi stb. és „Nem jó a tűzzel játszani” jellegűek köz) fog megosztatni és pedig úgy, hogy a szerzők e két munkából egyet csináljanak.

— **A keleti vasut csatlakozása** csim alatt, dr. Cseh Károly, az „Ellenőr”-ben sürgeti, hogy az ojtói csatlakozás minél előbb eszközöltessék; s még pedig ezen csatlakozásnak nem Brassóból, hanem Földváról kell kiindulni. Ezen vonal — szerinte — teljesen fogná a reáfordított költségeket fedezni, s a házra sokkal előnyösebbnek tartaná, ha egész Alsutig, mintha csak a határszélig nyulnák a mi kizárólagos vasutunk. Ha pedig csak a határszélig akarná kormányunk ezen vonalat kiépíteni, akkor a 7.125.000 frt költségből elegendő 4 millió, s így a határszélig nyuló vasutunk 3.125.000 frtba fogna kerülni, mi oly csekély összeg, a mely budgetünk nem fogná valami érzékenyen sújtani.

— **A halál** torkába ugrott Bogysten (Arad m.) egy vén farkas, melyet a csilli malom körül az örök és a kutyák úgy megszorítottak, hogy az éberségét elvesztvén, a zugó malom forgó kerekére vetette magát. A kerék felkapta s egy fordulásával agyonzúzta.

— **A budapesti központi távírdahivatal,** a magyar mintaintézetek, méltó dícséretben részesíti a „N. Fr. Presse” budapesti levelezője a delegációk üléseinek alkalmából, az óriási távírtálmazzal járó nehéz munkának bámulatos pontosággal való elvégzéséért. A delegációk 37 napig tartottak. Ezen idő alatt összesen 5.744,380 szó adatot fel, vagy hogy napjára 155,254 szó esik. Legtöbb volt ny. 13-án 195.350 szóval, legkevesebb decz. 8-án 100.240 szóval. „Ha megfontoljuk, teszi hozzá a levelező, hogy e távírtók mindig akadálytalanul továbbíttattak s a fordítás a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, minden méltányos ember szívesen el fogja ismerni, hogy az itteni távírdahivatal teljesen megérdemli a dícséretet.”

— **Árvíz.** A m. északkeleti vasut a következő jelentést tette közzé: Szakadatlan havazás és rákövetkező eső folytán, Máramaros megyében az összes folyók medréből kiléptek; M.-Sziget, Tócsó és Huszt városa viz alatt áll; 22-én délután 5 órakor a viz már 60 centiméterrel apadt. Az áradás következtében a vasuti forgalom Királyháza és M.-Sziget közt beszünttetett; az akadályok valószínűleg 5 nap alatt el lesznek hárítva.

— **A milliókra** menő lopás Anconában. A budapesti olasz kir. főkonzal jelentése szerint, a mult október hó végén Anconában az olasz nemzeti bank kárára ismeretlen tettesek két millió és négysszázszernyi olasz lírát loptak el. Ezen értékszegesség három vasladdban volt elzárva és állt egyezér db 1000-es, kétezer db 500-as, négyezer db 100-as lírányi értékű olasz nemzeti bank papirokból. Az említett bank a feltalálendő összegnek egy ötöd részét tűzte ki jutalmul.

— **A mosztári rendőrfőnököt,** Uricza Miklós, ki több rendőri csalást követett el, elfogták Bécsben. Uricza a 60-os években zágrábi városkapitány volt, később nyugdíjaztatott. Az occupatio szerezésének befejezése után ideiglenes mosztári rendőrfőnökke neveztek ki, mert a dőlészláv vidékekkel s nyelvvel tökéletesen ismerős. A hercegovina deputatiónban is résztvett, de a helyett, hogy Mosztárba visszatért volna, Bécsben maradt a „Hotel Wandel”-ben, hol a zágrábi törvényszék e hó 22-ki végzésénél fogva csalás és sikkasztás gyanuja miatt elfogott. Uricza 56 éves, szép, férfi.

— **Agonyasztur** katonai főnök. Mint a „Golos” irla Polz katonai kormányzóját, midőn Nowogeorgiewsk várátátvizsgálta, egy ugyanott internált politikai bűnös agyonszurta, mivel azt hiszi, hogy majd Sziberiába deportálják tettéért, ahol jobb életet remélt, mint milyen Nowogeorgiewskben van.

— **A bécsi magyar bál-bizottság** nevében gróf Vay Olivér és Pinter Gyula, f. h. 22-én fölkérték aszás Coburg Gotha ágost herceget az említett bál védnökségének elfogadására, ki Magyarországi iránti szeretett és rokonszenvének kifejezése mellett a védnökséget kegyesen elfogadta.

— **A divat.** Párisból írják, hogy a hölgyek téli divatja új ékítményt nyert, mely anynyiban új, hogy most ismet kezdik viselni, de anynyiban nem új, mert már a mult században viselték. Az ékítmény a sèvres porcellán-gombokból áll, melyeket most Párisban nagyon keresnek. Az ilyen garnitúrát, mely festéssel van díszítve, e napokban 2800 frankon adták el.

— **Gimnáziumi tanulók** mint rabló-gyilkosok. Nourban (Sardinia) deczember 3-án oly bűntett hajtatott végre, mely csaknem páratlan a törvénszerű évkönyvekben. Éste, a mint

frt fizetés 40 ft irodai és 600 ft szállítási átalány. Alsó-Szombathálfán (Fogarasmegye) tisztai szerződés és 100 ft készpénz biztosíték letétele mellett szintén betöltendő a postamesteri állomás. Évi járandóság: 150 ft fizetés és 40 ft irodai átalány. A kérvények három hét alatt a nagyszabani m. kir. posta-igazgatósághoz intézendők. N. Szabau, 1878. dec. 24. A m. kir. postaigazgató Follért.

— **Tűzoltók** könyvére gróf Nádasdy Ferencz 20 arany pályadíjat tűzött ki. E pályázatra 15 munka érkezett, melyek közül a bírálók (Galgóczy Károly, Boros Benedek komáromi tűzoltóparancsnok, Vancsó Gyula és Dudics Miklós) a napokban mondatták itéletet. E szerint a pályadíj két mű köz. (A pályázók mindenk előtt ismerje a falusi stb. és „Nem jó a tűzzel játszani” jellegűek köz) fog megosztatni és pedig úgy, hogy a szerzők e két munkából egyet csináljanak.

— **A keleti vasut csatlakozása** csim alatt, dr. Cseh Károly, az „Ellenőr”-ben sürgeti, hogy az ojtói csatlakozás minél előbb eszközöltessék; s még pedig ezen csatlakozásnak nem Brassóból, hanem Földváról kell kiindulni. Ezen vonal — szerinte — teljesen fogná a reáfordított költségeket fedezni, s a házra sokkal előnyösebbnek tartaná, ha egész Alsutig, mintha csak a határszélig nyulnák a mi kizárólagos vasutunk. Ha pedig csak a határszélig akarná kormányunk ezen vonalat kiépíteni, akkor a 7.125.000 frt költségből elegendő 4 millió, s így a határszélig nyuló vasutunk 3.125.000 frtba fogna kerülni, mi oly csekély összeg, a mely budgetünk nem fogná valami érzékenyen sújtani.

— **A halál** torkába ugrott Bogysten (Arad m.) egy vén farkas, melyet a csilli malom körül az örök és a kutyák úgy megszorítottak, hogy az éberségét elvesztvén, a zugó malom forgó kerekére vetette magát. A kerék felkapta s egy fordulásával agyonzúzta.

— **A budapesti központi távírdahivatal,** a magyar mintaintézetek, méltó dícséretben részesíti a „N. Fr. Presse” budapesti levelezője a delegációk üléseinek alkalmából, az óriási távírtálmazzal járó nehéz munkának bámulatos pontosággal való elvégzéséért. A delegációk 37 napig tartottak. Ezen idő alatt összesen 5.744,380 szó adatot fel, vagy hogy napjára 155,254 szó esik. Legtöbb volt ny. 13-án 195.350 szóval, legkevesebb decz. 8-án 100.240 szóval. „Ha megfontoljuk, teszi hozzá a levelező, hogy e távírtók mindig akadálytalanul továbbíttattak s a fordítás a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, minden méltányos ember szívesen el fogja ismerni, hogy az itteni távírdahivatal teljesen megérdemli a dícséretet.”

— **Árvíz.** A m. északkeleti vasut a következő jelentést tette közzé: Szakadatlan havazás és rákövetkező eső folytán, Máramaros megyében az összes folyók medréből kiléptek; M.-Sziget, Tócsó és Huszt városa viz alatt áll; 22-én délután 5 órakor a viz már 60 centiméterrel apadt. Az áradás következtében a vasuti forgalom Királyháza és M.-Sziget közt beszünttetett; az akadályok valószínűleg 5 nap alatt el lesznek hárítva.

— **A milliókra** menő lopás Anconában. A budapesti olasz kir. főkonzal jelentése szerint, a mult október hó végén Anconában az olasz nemzeti bank kárára ismeretlen tettesek két millió és négysszázszernyi olasz lírát loptak el. Ezen értékszegesség három vasladdban volt elzárva és állt egyezér db 1000-es, kétezer db 500-as, négyezer db 100-as lírányi értékű olasz nemzeti bank papirokból. Az említett bank a feltalálendő összegnek egy ötöd részét tűzte ki jutalmul.

— **A mosztári rendőrfőnököt,** Uricza Miklós, ki több rendőri csalást követett el, elfogták Bécsben. Uricza a 60-os években zágrábi városkapitány volt, később nyugdíjaztatott. Az occupatio szerezésének befejezése után ideiglenes mosztári rendőrfőnökke neveztek ki, mert a dőlészláv vidékekkel s nyelvvel tökéletesen ismerős. A hercegovina deputatiónban is résztvett, de a helyett, hogy Mosztárba visszatért volna, Bécsben maradt a „Hotel Wandel”-ben, hol a zágrábi törvényszék e hó 22-ki végzésénél fogva csalás és sikkasztás gyanuja miatt elfogott. Uricza 56 éves, szép, férfi.

— **Agonyasztur** katonai főnök. Mint a „Golos” irla Polz katonai kormányzóját, midőn Nowogeorgiewsk várátátvizsgálta, egy ugyanott internált politikai bűnös agyonszurta, mivel azt hiszi, hogy majd Sziberiába deportálják tettéért, ahol jobb életet remélt, mint milyen Nowogeorgiewskben van.

— **A bécsi magyar bál-bizottság** nevében gróf Vay Olivér és Pinter Gyula, f. h. 22-én fölkérték aszás Coburg Gotha ágost herceget az említett bál védnökségének elfogadására, ki Magyarországi iránti szeretett és rokonszenvének kifejezése mellett a védnökséget kegyesen elfogadta.

— **A divat.** Párisból írják, hogy a hölgyek téli divatja új ékítményt nyert, mely anynyiban új, hogy most ismet kezdik viselni, de anynyiban nem új, mert már a mult században viselték. Az ékítmény a sèvres porcellán-gombokból áll, melyeket most Párisban nagyon keresnek. Az ilyen garnitúrát, mely festéssel van díszítve, e napokban 2800 frankon adták el.

— **Gimnáziumi tanulók** mint rabló-gyilkosok. Nourban (Sardinia) deczember 3-án oly bűntett hajtatott végre, mely csaknem páratlan a törvénszerű évkönyvekben. Éste, a mint

Ginseppe Novaláetti kereskedő épen beakarta zárni boltját, négy — 18 éven alól levő — gimnáziumi tanuló lépett be hozzá. Az egyik gyufát kért, a másik három pedig rárohant a kereskedőre, földhöz vágta, s zsebkendőit tömve száájába, több szúrást ejtett rajta. Mikor már halottnak gondolták, kimotorták zsebeit s mintegy 200 frankot vittek el. Novaláetti, 75 éves agg, ki nem kapott halálos sebet, holtnak tettette magát s amint észrevette, hogy a fiatal bűnösök eltávoztak, segítségért kiáltott. A négy gonosztevő már el van fogva.

RÖVID HIREK.

— Gr. Károlyi Alajos gazdatisztje, Bathó, a gróf stomfai birtokán, vadászat alkalmával egy hajót agyonlőtt. — Egy Koppenhágába szánt ládát conficiáltak Hamburgban, mely Orsini bombákat tartalmazott. — A feketetenegeren Byzantin francia- s Rinaldó angol-hajók öszveültöket, s 150 ember halálát lelta a habokban. — A németországi socialisticus mozgalmak legfőbb okát a lapok a munkás osztály elszegényedésében keresik. Egy év alatt Berlinben a gyárak száma 400-at csökkent és 3936 munkás maradt foglalkozás nélkül. — A „Journal des Debats” egyik szeszkesztője Le Normant Ferencz a napokban, 89 éves korában meghalt. — Wildauer Mathild, a bécsi udvari dalmászinbáz egykori ünnepelt énekesnője, élté 59-ik évében, Bécsben meghalt. — A zágrábi ujonnan szervezett nemzeti muzeum igazgatójává Ljubics Simon neveztetett ki. — Doverben e hó 18-án mr. Schofield Dayne, az angol clownok királya, 70 éves korában elhunyt.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Bérlet 84-ik szám.
Kolozsvárt, szombaton, dec. 28. 1878.
Les demi mondes.
Szinjáték 5 felv. Irta ifjabb Dumas Sándor, Fordította Felek Miklós. Rendező Gabányi Árpád.
Első felv. történelmi Olivérnél, 2-ik felv. Varnozzei asszonynál. A 3-ik és 4-ik D'Ange bárónénál. Az 5-ik Olivérnél.
Szinhely: Páris.
Holnap, vasárnap, decz. 29. 1878.
HÁROMSZÉKI LEÁNYOK.
Eredeti népszínmű 3 szak.
Kezdeté 7 órakor.

A „KELET” magán táviratai.
Feladatott Budapestén dec. 27. 11 ó 50 p. d. e.
Erkezett Kolozsvárra dec. 27. 12 ó 15 p. d. u.
Potocki kijelenté Bécsben, hogy gr. Andrássy keményebben áll most az uralkodó bizalmában, mint valaha.
A Pretis-kabinetéről szó sincs.

A rumeliai millitia francia tisztekkel szerveztetik; főparancsnok Vitalis francia.
Bulgária fejedelmének Bibescu említtetik; a porta is elfogadná.

Rudolf korona-örökös eljegyzik György szász hercege leányát; Matildot.
Szapáry jan. 7-én megy Bécsbe, a kölcsön 150 millió lesz.

Érték- és váltófolyam.
1878. december 23.

Magyar aranyjáradék	85.45.
„ kincstári utalv. 1 kibocsát.	—
„ „ 2 „	114.75.
„ keleti-vasut elsőbesség 2 „	74.24.
„ állami kötvény 1876 év	65.25.
„ vasuti kölcsön	98.90.
„ földterhermentesítési kötvény	78.57.
temesi „	75.50.
erdélyi „	73.50.
horv. slavon „	83.50.
magy. szőlődezsma váltáság	81.75.
Osztr. egységes államadósság papírban	61.90.
„ „ ezüstben	62.95.
„ aranyjáradék	72.85.
1860. államsorsjeg	113.60.
Osztr. nemzeti bank részvény	787.—
„ hitelrészvény	221.60.
magyar. hitelbank	213.75.
Ezüst	100.10.
Cs. k. arany	5.61.
Napoleon'or	9.36 1/2.
Német birod. mark	57.85.
London	117.20.

Felölés szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békósy Károly.

Alkalmos ajándék tárgyak karácsony és újévre,
legújabb
valódi ezüst ékszer
(Orosz Email)
nagy választásban
CSAPÓ SÁNDOR
NAGY BAZÁRJÁBAN
Kolozsvárt.

(157-300) **Elsinger M. J.**
Bécs, Neubau 2.
Zollergasse,
esőköpeny, kocsitakarók, ágycetetek, sátorkelemlék

(513) **Elsinger M. J. és fiai**
Bécs, Neubau, Zollergasse 2
esőköpeny, kocsitakarók, ágycetetek, sátorkelemlék

Csak nőknek!
kik fehérfehérben (Leucorrhoe) — a magtalan-ság, hajhullás, fejfájás, rossz kinezés és gyengülés leggyakoribb okozója — küldök egy több ezer esetben fényszerű sikerű hatásonak bebizonyult szert. Nem bevenni való gyógyszer, hanem egy egyszerű ké- nyelmes eljárás, mely tíz nap alatt a betegséget, bármely stadiumában is lenne, tökéletesen meggyógyítja.
(508) (3-*)
Utánvétel vagy készpénzben ára 5 frt.
Cím: Apotheker ALOIS WOTSCH N.-Szeben.

Korcsolyák.

(509) **Haszonbérbe kiadó**
1.) Székely-Földvár, a kocárdi vasút állomás közvetlen szomszédságában fekvő 600 hold tagosított birtok, kényelmes lakás, gazdasági épületekkel.
2.) Nagy-Galambfalván, Udvarhelyszéken 200 hold kiterjedésű birtok, a Küküllő vizen levő 3 kövű malommal.
Értekezhetni a feltételek iránt, ügyvéd FERENCZI MIK- LÓSSAL Kolozsvárt, bel-középutca 9 szám.

(513) **Erzieher wird gesucht**, ungarisch & deutsch unbedingt, französisch erwünscht. Zu sprechen am 28-ten v. 8-9 Vormittag u. 1-2 Nachmittag, ungr. Krons Zimmer Nro 1.

(512) **Boér Sándor**
varrógépraktára mellé Kolozsvárt, piac és bel-monostorutca sarkán gépjavitó-műhelyt
szerelvény fel és abba egy külföldi tanult gépészt alkalmazván, elvállal mindennemű varró és más gép-műszer, korcsolya sat. igazítást, jutányos ár és felelősség mellett.
Videkről, a javítandó gépek a legjutányosabban postán küldendők bé, mi a szekér-posta árszabályának legközelebb történt leszállítása következtében igen kevésbe kerül.

Húzás 1879 január 2-án!
IGÉRVÉNYEK
hitel-sorsjegyekre csak 4 1/2 frt és bélyeg. Bécsi sorsjegyekre csak 2 frt és bélyeg.
Mindkettő együtt csak 6 frt. és bélyeg.
400.000 ft.
Mindennemű bel- és külföldi sors-jegyet, legújabb veretű arany- és ezüstpénzt
(506) ajánl (7-8)
karácsoni és újévi ajándékul
Csak Bécs, Wollzeile 13. **MERCUR** Csak Bécs, Wollzeile 13.
kezelőségének váltóüzlete
Cohn Ch.

Eszer meg ezer ember szenved rekedtségben, ideges köhögésben, a légzési szervek szorongsában, tüdőrák rohamokban sat. anélkül, hogy arra gondolna, miszerint egyszerű szerek által azonnali könnyebbéget és tartós javulást tudna szerezni.
Ily esetekben külföldön ajánlatos Grimault és társas indiai szivarkái füstének beszívása. E kitűnő szert már ezimánszor használták legjobb és meglepő eredménnyel és jóte- kony hatással soha sem tagadta meg. (442) (5-*)
Bizonyítékul álljon itt Grimault és társasához Párisba intézett hálaüzenet.
Grimault és társas uraknak.
Már hosszabb idő óta szenvedtem a légzési szervek szorongsában, midőn önöknek in- diai szivarkáival tettem kísérletet.
A beállt javulás állapotomban oly meglepő, hogy ma a szivarkákat többé semmi szin alatt sem nélkülözhetem.
Ezért fogadják legmelegebb hálmat, a kérek még további szállítványokat.
Schiffmann A. (Boroszló).

Korcsolyák.

Csapó Sándor
Nagy Bazárjában
KOLOZSVÁRT.
Árjegyzék:
1 P. fa korcsolya szíjakkal 1 ft 40., 1 ft 50.
1 P. fa korcsolya finomabb szíj- jakkal 1 ft 80., 2 ft 20.
1 P. acél korcsolya szíjakkal és sarok csavarral 3 ft 30., 3 ft 60., 3 ft 80., 4 ft.
1 P. dito finomabb 4 ft 50., 4 ft 80.
1 P. Halifax korcsolya 5 frt. —
1 P. valódi angol 7 frt 50.
Videki megrendelésnél a láb hos- szát centiméterekben kérem tudatni.
Csapó Sándor.
(505) (4-*)

Nélkülözhetlen
egy pontosan szabályozott, jóljáró óra
Guttmann L. cs. kir. szab. óra gyára
(500) Bécsben, Stadt, Michaelerplatz 2, (5-10)
a cs. kir. udvar mellett.
csak pontosan szabályozott mindennemű, legjobb művészi órákat ajánl, 5 évi kezesség mellett olcsóbb árban, mint bármely más óratelep.
Kivonat a részletes árjegyzékből
Valódi ezüst henger-órak láncszal 10, 12, 15 frtől
" horgony-órak 14, 18, 20
" remontoir-órak kules nélkül 16, 18, 24
" hölgy-órak aranyozva 15, 16, 18
" újezüst remont-órak kules nélkül 10, 12, 14
Valódi arany horgony-órak, 15 rubintos 35, 40, 50
" remont-órak 45, 55, 75
" hölgy-órak 8 rubintos 20, 25, 30
" remont. kules nélkül 35, 45, 60
Legnagyobb választék ezüstlánczából 2-20 frtig és aranylánczából 25 frtől 200 frtig, arany- és ezüst medallionokból. Bécsi inga órák, saj t gyártmány 10-től 300 frtig, Francia salon-órak, ébresztők, valamint olcsó szoba- és konyha- órák a legnagyobb választékban.
Részletes árjegyzék ingyen és bérmentesen, megküldés utánvétel mellett, nem megfelelő órák mindig szívesen becséréltek, ócska arany, ezüst, valamint ócska órák cserébe a leg- magasabb árban elfogadjatnak és meg is vétetnek, órák és arany tárgyak igazítása a legjutá- nyosabb árban számíttatik.
Távüregny cím: GUTTMANN L. órágyáros, Bécs.

SÁRGA KRISTÓF
fehérnemű és vászon-raktára
KOLOZSVÁRT,
(bel-középutca, kisegítő alatt.)
Kül- és bel-földi nagy kereskedők és gyárosokkal egyenes összekötte- tésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok n. érd. vevőimnek ke- zesség mellett, legjutányosabb áron valódi árakkal szolgálni.
Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók:
Férfi fehér-ingek, chifon, creton és madapolan szövetből, sima himzett és redős gallérral, vagy a nélkül 85 krtól, 3 frt 50 krtól.
Férfi színes ingek, angol oxford, creton és madapolan szövetből 100 különböző mintára, jó színtartó 30 krtól, 3 frt 60-ig.
Színes és fehér gyabj alsó-ingek és nadrágok 70 krtól 5 frtig.
Férfi alsó-nadrágok (gatyák) mindennemű szabású, legjobb len és pa- mut vászonból 70 krtól, 2 frt 50-ig.
Férfi legújabb gallérok és kézelők 4 réti legjobb chifon szövetből párja 40 kr.
Férfi színes-szélű selyem, — len és pamut zsebkendők szegve 6 darab egy kötegben 60 krtól, 7 frtig.
Valódi len fehér-zsebkendők 6 darab egy kötegben 1 frt 50 krtól 7 frtig. (387) (20-*)
Női-ingek len és pamut vászonból, sima himzet vagy redős, 1 krtól, 5 frtig.
Női háló reklik, 1 krtól, 5 frtig, fűkötők len és chifon vászonból 40 krtól 80-ig.
Női alsó-szoknyák és nadrágok 90 krtól, 7 frtig.
Női piquet reklik, nadrágok és szoknyák, 1 frt 50 krtól 5 frtig.
Függöny naczek, gyapjú és pamut takarók, paplanok, madráczok mely utóbbiakból különösen nagy raktárt tartok.
Legújabb szerkezetű esernyők, 1 frt 40-től 15 frtig.
Férfi és színes harisnyák, gyapjú, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól, 1 frt 50-ig.
Legújabb nyakkendők, posztó, szarvasbőr és glage kesztyűk, nadrágtartók, harisnya-kötők, órasínorok sat, legjutá- nyosabb árban.
Férfi és színes-asztalnemű, mindenféle len és pamut vászon szin-tartó creton, oxford és madapolan,
színes ingszövetek
1000 különböző mintára 16 krtól 52 krtól, 100 különböző fajtájú chifon, creton és madapolan fehér ingszövetek 80, 155 és 170 centiméter széles, 22 krtól 70 krtól, sima, himzett és redős
len és pamut ingbetétek 25 krtól 3 frtig.
Len és chifon himzett stráfok és betétek, kötő, varró, himző-pamutok és ezernak, ujjon szűlőttek részére fűkötők, téklők és takarók sat.
Továbbá elvállalok kiházasítás, vagy magán szükségre kívánt fehérneműket pontos elkészítését; kitűnő sza- bás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítva.
Megrendeléseket, nyak bőség, váll- és ujjhossza papir szelvény pontos mér- téke beküldése mellett saját felelősségemre azonnal teljesítek, mely esetben árat és fajtáját meghatározni kérem.
Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégítő az érte fizetett összeget vissza szolgáltatom, vagy másokkal kívánatra kicserélem.
Legfőbb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbbra is kiérdemelni és azt megtartani
alázatos szolgálja:
Sárga Kristóf.

(477) **ÚJÉVI AJÁNDÉKOK!** (7-*)
Uj könyvek és zeneművek jutányos, részint leszállított áron!!
STEIN JÁNOS
könyv- és zeneműkereskedése
Kolozsvárt
ajánlja jól berendezett raktárát ajándékoknak alkalmas könyvekből magyar, német, angol és francia nyelven. Ifjúsági iratok, képes-könyvek, diszkiadások, képes-díszművek, gyémánt- kiadások, ima- és ájtatossági könyvek, diszkötésű zeneművek, naptárak, földtekék, atlaszok, Fröbel-játékok, rajz-minták sat. jutányos, részint leszállított áron.
Szakértőleg és gondosan vezetett zeneműkereskedésemben a legújabb és legjelesebb zenén kívül ajándékoknak kiválóan alkalmas diszkiadású klasszikus művek is kaphatók.
Hazánk és a külföld első rangú íróinak összes és egyes kiadású munkái, valamint világhírű művészek rajzaival ékített nagyobb szabású képes díszművek, anthológiák, fénykép-gyűjtemé- nyek sat. sat. melyek bármely karácsonyi asztalnak valódi s legfőbb díszét képezik, raktáro- mon minden igénynek megfelelően vannak képviselve.
Könyvjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.
Videki megrendelések rögtön és a legpontosabban intéztetnek el.
Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár - Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.
Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdájánál az ev. ref. tanács hatálya alatt Kolozsvárt.